

SOSPRO

Johdanto lasten hyvään kohteluun Sospron lastenkodeissa

Tämä suunnitelma on laadittu yhteistyössä yksikön koko henkilöstön ja sinne sijoitettuna olevien lasten kanssa. Suunnitelma kertoo, miten tässä yksikössä tuetaan sijoitettujen lasten itsemääräämisoikeutta sekä vahvistetaan avoimuutta ja yhteisymmärrystä yhteisistä säännöistä ja yksikön toimintatavoista arjessa. Tämän suunnitelman laatimista ohjaa Sospron yhteinen Hyvää kohtelua koskeva suunnitelma ohje.

SOSPRO
**Hyvän
huomaajat**

SOSPRO

Hyvää kohtelua koskeva suunnitelma (Lsl 61b§) lastenkoti/asuinyksikkö Rubiini

Tervetuloa Rubiiniin!

Rubiinissa asustaa 10–17- vuotiaita lapsia ja Rubiini on lastensuojelun erityistason yksikkö. Olemme iloisia saadessamme sinut Rubiinilaiseksi. Meidän tarkoituksemme on tukea sinua niin, että tulet kuulluksi ja nähdyksi juuri sellaisena, kuin olet!

Sinulla on oikeus turvalliseen toiminta- ja kasvuympäristöön, hyvään hoitoon ja kasvatukseen sekä ikäsi sopivaan tukeen ja valvontaan.

Rubiinissa arki koostuu sinulle yksilöidystä struktuurista, jonka tarkoitus on vahvistaa ja tukea sinulle asetettujen tavoitteiden täyttymistä.

Elämä ei kuitenkaan aina ole helppoa ja kivaa, ja silloin tarvitaan enemmän ohjaajan tukea ja apua. Toisinaan joudumme myös tekemään kanssasi yhteisiä kasvatuksellisia käytänteitä ja jopa käyttämään sijaishuollossa käytössä olevia rajoitustoimenpiteitä, jotta takaamme sinulle ja muille turvallisen ympäristön.

Tämä hyvää kohtelua-suunnitelma kertoo Rubiinin arjesta ja antaa sinulle lisätietoa sovituista asioista. Pääset itsekin keskustelemaan tärkeistä asioista ohjaajan kanssa ja kertomaan mielipiteesi. Sinun kanssasi käydään keskustelua, jotta tiedät mitä rajoitustoimenpiteillä tarkoitetaan ja mitkä sinun oikeutesi ovat.

Mitä hyvä kohtelu ja hoito merkitsee sinulle arjessa?
Mitä on sinun mielestäsi turvallisuus? Mitä se tarkoittaa?

SOSPRO

1. Lapsen itsemääräämisoikeuden vahvistaminen, tukeminen ja ylläpito

"Itsemääräämisoikeus tarkoittaa yksilön oikeutta tehdä omaa elämäänsä koskevia valintoja ja päätöksiä toteuttaa niitä. Itsemääräämisoikeutta ja perusoikeuksia voidaan kuitenkin rajoittaa oman ja muiden turvallisuuden takaamiseksi."

SINULLA ON OIKEUS

ylläpitää sosiaalisia suhteita läheisiin

päätää omaan ulkonäköön liittyvistä

seikoista ja oikeus olla oma itsesi

olla yhteyksissä sosiaalityöntekijäsi

omiin arvoihisi

harrastaa ja kokeilla sinua kiinnostavia

harrastuksia

saada hyvää hoitoa ja olla osallisena rakentamassa arkeasi

koskemattomuuteen eli sinuun ei saa kukaan koskea ilman lupaasi (poikkeuksena rajoitustoimenpiteenä kiinnipito)

saada tietoa omista asioistasi

päätää mihin käytät omia rahojasi

sisustaa huoneesi itsellesi viihtyisäksi

vaikuttaa Rubiinin yhteisiin päätöksiin sekä viikon tapahtumiin esimerkiksi lasten kokouksen kautta

Rubiinissa jokainen lapsi saa olla sellainen kuin on. Rubiinissa on yhteisiä sovittuja käytäntöjä, joilla ei puututa sinun perusoikeuksiisi, vaan ne ovat osa hoitoasi ja huolenpitoasi. Me huomaamme sinussa hyvän.

Mistä asioista haluat itse päättää?
Missä sinä olet hyvä ja mikä on supervoimasi?
Mitkä ovat sinun arjessasi tärkeitä asioita?

2. Hyvä hoito ja kasvat

Lastensuojelun on turvattava sinun hyvä hoitosi ja kasvatuksesi, ikäsi ja kehitystasoosi nähden tarpeellinen valvonta ja huolenpito sekä oikeutesi tasapainoiseen kehitykseen ja hyvinvointiin. Sinulle turvataan oikeus turvalliseen kasvuympäristöön sekä erityiseen suojeluun.

Sinun tulee saada osaksesi ymmärrystä, turvaa ja hellyyttä. Sinun yksityisyyttäsi kunnioitetaan ja sinua tuetaan kasvamaan vastuulliseen ja itsenäiseen aikuisuuteen. Sinulla on oikeus ikääsi ja kehitystasoosi vastaavaan tiedonsaantiin ja osallisuuteen sinua koskevassa lastensuojelullisessa asiassa. Sinun mielipiteesi ja toiveesi huomioidaan sinun hoidossasi.

Sinulle nimetään aina omaohjaajat, jotka kulkevat rinnallasi arjessa. Omaohjaajat käyvät säännöllisesti keskusteluja sinun kanssasi ja viettävät viikoittain aikaa sinun kanssaan. Omaohjaajien kanssa saat keskustella, pohtia ja arvioida tilanteita, sopia yhteisistä käytännön sopimuksista, mitkä edistävät hyvinvointiasi. Omaohjaajan tärkein tehtävä on luoda luottamuksellinen suhde sinuun, jotta voi auttaa ja tukea sinua.

Mitä haluaisit kertoa omaohjaajallesi?
Mitä toivoisit omaohjaajalta?
Mitä haluaisit tehdä yhdessä omaohjaajasi kanssa?

Rubiinissa hyvä hoito ja kasvatustyö perustuu turvallisiin kaikkia lapsia kunnioittavaan arkeen ja käytäntöihin.

Tehdessämme hoito- ja kasvatustyötä sinun kanssasi toimintatavat ovat välttämättömiä sinun turvallisuutesi vuoksi. Mikäli sinä tahallasi rikot lastenkodin tai yhteiskunnan sääntöjä tai toisen lapsen omaisuutta, asiasta keskustellaan sinun, ohjaajan, vanhempien ja sosiaalityöntekijän kanssa yhdessä ja sovitaan korvauksesta. Korvaus voi olla esimerkiksi kotitöitä.

Sinulle asetetaan rajoja ja velvollisuuksia sinun ikätasosi ja yksilöllisten tarpeidesi mukaisesti. Haluamme kasvattaa ja tukea sinua kasvamaan ja kehittymään sekä toimimaan yhteisön jäsenenä sekä olla osana sinun hoitoasi ja huolenpitoa. Sinulle asetetaan turvalliset, johdonmukaiset ja ymmärrettävät rajat ei toivotulle käyttäytymiselle. Yhteiset käytänteet ovat näkyvillä Rubiinissa ja ne käydään läpi sinun kanssasi ohjaajan toimesta.

Sinulle asetetaan Rubiinissa yksilölliset tavoitteet ikätasosi mukaan, joihin pääset itsekin vaikuttamaan. Tavoitteita seurataan päivittäin, työryhmäkokouksissa, kuukausikoosteen muodossa sekä yhteistyössä sosiaalitoimen sekä perheen kanssa.

Mitä ajattelet yhteisistä käytänteistä?
Millaisia käytänteitä ja velvollisuuksia sinulla on aiemmin ollut esimerkiksi
kotiympäristössä tai kouluympäristössä?
Mitä itse ajattelet, millaiset rajat olisivat hyväksi sinulle?

3. Mitä ovat rajoitustoimenpiteet

Rajoittamistoimenpiteet ovat aina viimeinen keino puuttua. Kasvatukselliset käytännöt ovat ensisijaisia tapoja turvata lapsen kasvu ja kehitys sekä hyvä kohtelu. Mikäli rajoitustoimenpiteisiin on ryhdyttävä, on keinoista aina valittava lievin mahdollinen vaihtoehto ja rajoitustoimenpide on lopetettava heti, kun se on mahdollista.

Tilanteissa pyritään turvaamaan sinulle hyvä ja turvallinen lapsuus sekä oikeus olla lapsi. Rajoitustoimenpiteiden keskeisenä tavoitteena on osaltaan pyrkiä turvaamaan sijaishuollon tarkoituksen toteutuminen ja samalla sinun itsesi tai toisen henkilön suojaaminen. Rajoitustoimenpiteitä käytettäessä voidaan välttämättömässä määrin joutua puuttumaan johonkin tai joihinkin perustuslain sinulle turvaamiin perusoikeuksiin, jotta voidaan turvata jokin vahvempi perusoikeus.

Rubiinissa on erillinen ohje rajoitustoimenpiteistä. Rajoitustoimenpiteet kirjataan Nappula-asiakastietojärjestelmään rajoitukset-osioon.

Ohjaaja kertoo sinulle, millaisia rajoitustoimenpiteitä on olemassa sijaishuollossa.

Nyt saat esittää kysymyksiä rajoitustoimenpiteisiin liittyen, joten anna palaa!
Onko rajoitustoimenpiteet sinulle tuttuja?

3.1 Miten yksikössä varmistetaan lasten ja aikuisten turvallisuus

Rubiinissa työskennellään sen eteen, että turvattomuutta, eikä väkivaltatilanteita pääsisi syntymään. Jokaisella lapsella ja aikuisella on lastenkodissa oikeus niin henkiseen, kuin fyysiseen koskemattomuuteen. Yhtenä tärkeimpänä ennaltaehkäisevänä toimenä toimii sinulle sopivan strukturoidun arjen löytäminen sekä sinun vahvuuksien vahvistamisen hyvän huomaamisen kautta.

Vielä tärkeämpänä voidaan pitää sitä, että sinun kanssasi rakennetaan luottamuksellinen suhde. Mitä paremmin ohjaajat tutustuvat sinuun ja maailmankuvaasi, niin sen avoimempi ja turvallisempi yhteiselle työskentelylle rakentuu. Samalla se antaa tilaa käsitellä ja harjoitella sinun vaikeimpiakin tunteitasi ja niiden hallintaa.

3.2 Miten yksikössä pyritään ennaltaehkäisemään rajoitustoimenpiteiden käyttöä

Toiminnan ennakoinnilla ja sinun kanssasi tehtävällä tuki- ja turvallisuussuunnitelmalla pyritään sinua osallistaen miettimään yksilöllisiä keinoja tilanteiden eskaloitumisen estämiseksi. Ohjaajien tehtävänä on tarvittaessa suojata sinua ja muita Rubiinin lapsia väkivaltatilanteita ennaltaehkäisemällä sekä tarvittaessa toimimalla tilanteissa väkivaltatilanteiden vaatimalla tavalla kaikkien turvallisuuden ja hyvinvoinnin takaamiseksi.

Uhka- ja vaaratilanteissa tehdään aina ilmoitus turvallisuuspoikkeamasta Sospron toimintajärjestelmään (IMS) sekä ilmoitetaan välittömästi vakavasta uhka- vaara ja väkivaltatilanteesta yksikön johtajalle, vanhemmille sekä sosiaalityöntekijälle sekä tarvittaessa poliisille. Turvallisuuteen liittyvät uhka-, vaara ja väkivaltatilanteet käsitellään työryhmissä, alueen johtoryhmissä sekä työsuojeluorganisaation toimesta säännöllisesti.

Korjaavia toimenpiteitä sekä ohjeistus ja koulutustarpeita tunnistetaan yksikkö, alue ja konsernitasolla. Tilanteet käydään aina läpi kanssasi ja mietitään yhteisesti, mitä tilanteessa on tapahtunut ja kuinka tilanne ei pääse toistumaan.

Mitä tapahtui

Miten jatkossa tilanteita ei pääsisi toistumaan

Keinojen miettiminen ennaltaehkäisyn kannalta

Laatikaa yhteisesti tuki- ja turvallisuussuunnitelma
Mitä ajatuksia väkivallan eri muodot sinussa herättävät?
Millaiset asiat saavat sinut kokemaan itsesi turvattomaksi?
Mitä on sinun mielestäsi turvattomuus?

3.3 Miten yksikössä käytetään rajoitustoimenpiteitä

Rajoitustoimenpiteiden käytännöstä:

- ❖ Voidaan käyttää vain huostassa olevaan tai kiireellisesti sijoitettuun lapseen
- ❖ Rajoitus on sinun suojaksesi ja parhaaksi sitä käytettäessä huomioidaan sinun ikäsi, kehitysvaiheesi, kulttuurisi sekä uskontosi.
- ❖ Rajoitustoimenpidettä ei tehdä koskaan ilman hyvää syytä. Ohjaajat arvioivat rajoitustoimenpiteen tarvetta ottaen huomioon sinun hyvinvointisi kokonaisvaltaisesti.
- ❖ Vaikka sinua kuinka suututtaisi, koskaan ei ole sallittua satuttaa itseäsi eikä muita ihmisiä.
- ❖ Esineiden ja paikkojen rikkominen ei ole sallittua, eikä hyväksyttävää. Ohjaajat auttavat selviämään vaikeissa tilanteissa ja ohjaavat sinua muihin keinoihin hallita vaikeat tunteet.
- ❖ Huomioimme sinun ajatuksesi ja sinulla on oikeus ilmaista niitä rajoitustoimenpidettä ennen sekä sen aikana.
- ❖ Rajoitustoimenpide on viimeinen keino suojata hyvinvointiasi. Rajoitus ei saa sisältää alistamista, kurittamista, eikä muulla tavoin loukkaavaa kohtelua.
- ❖ Rajoituksen aikana ohjaajan on kohdeltava sinua kunnioittavasti, eikä sinulle saa aiheutua vahinkoa. Jos sinua sattuu tai jos koet tullee loukatuksi, sinulla on oikeus pyytää pääsyä terveydenhuoltoon.
- ❖ Rajoitustoimenpide lopetetaan heti, kun sille ei ole enää tarvetta

Rajoitustoimenpiteitä tehtäessä huomioidaan aina rajoitustoimenpiteen kohteena olevan lapsen, muiden lastenkodin lasten sekä henkilökunnan turvallisuus. Ohjaajilla on osaaminen sekä perehdytys rajoitustoimenpiteiden käyttöön ja niiden turvalliseen toteuttamiseen. Ohjaajien osaamista ylläpidetään säännöllisellä koulutuksella turvallisuudesta sekä lastensuojelulaista ja rajoitustoimenpiteistä. Ohjaajilla on kirjalliset ohjeet lastensuojelulain mukaisten rajoitustoimenpiteiden toteuttamiseen sekä mahdollisuus olla yhteydessä yksikön johtajaan lisäksi ohjaajien apuna toimii esihenkilöpäivystys, mistä saa tarvittaessa apua, kun oma yksikön johtaja ei ole töissä.

Jos sinuun kohdistettaisiin rajoitustoimenpiteitä, niin miten toivoisit sinua kohdeltavan?

3.4 Miten yksikössä toimitaan rajoitustoimenpiteiden käytön jälkeen

Ohjaajan on kirjattava Nappulaan rajoitustoimenpide ja siihen johtanut tilanne sekä sinun mielipiteesi tilanteesta. Rajoitustoimenpiteen jälkeen sinun kanssasi keskustellaan tapahtuneesta ja pohditaan yhdessä, miten jatkossa voitaisiin toimia eri tavalla. Rajoitustoimenpide kirjaukset lähetetään sinulle, vanhemillesi ja sosiaalityöntekijälle.

Laitoshuoltoon sijoitettuna olevaan lapseen kohdistetun rajoitustoimenpiteen käyttöä on arvioitava hänen kanssaan viipymättä sen käytön päättymisen jälkeen. Jälkiselvittelyssä arvioidaan rajoitustoimenpiteen perusteita, lapsen kokemusta rajoitustoimenpiteestä ja keinoja, joiden avulla voidaan jatkossa välttää rajoitustoimenpiteisiin turvautuminen. Mitä paremmin lapsen tarpeet huomioidaan, sitä vähemmän esiintyy tarvetta rajoitustoimenpiteiden käyttöön. Rajoitustoimenpiteiden käyttö ei saa muodostua ennakoitavaksi ja toistuvaksi toimintamalliksi, vaan sen tulisi aina olla aidosti poikkeuksellinen ja viimesijainen keino sen jälkeen, kun kasvatukselliset keinot ovat osoittautuneet riittämättömiksi tai tilanteeseen soveltumattomiksi.

Rajoitustoimenpiteiden jälkeen sinun kanssasi jatketaan työskentelyä rajoitustoimenpiteeseen johtaneiden syiden osalta. Sinun kanssasi pyritään löytämään keinoja, joilla tilanteita ei synny ja miettimään riittävät tukitoimet sinun auttamiseksesi. Jokaisen rajoitustoimenpiteen aikana ja sen jälkeen tulee varmistaa, että olet ymmärtänyt rajoitustoimenpiteen, siihen johtaneet syyt sekä perusteet.

Mikä sinua helpottaisi rajoitustoimenpiteen jälkeen?

4.5 Lapsen ohjaaminen muutoksenhaun ja kantelun osalta

Kun olet täyttänyt 12-vuotta, sinulla on oikeus hakea muutosta sinua koskeviin päätöksiin ja mahdollisuudesta tehdä muistutus asiakaslain 23§:n (812/2000) mukaisesti saamastaan kohtelusta kunnassa nimetyille viranhaltijalle. Muistutuksen tekemisestä huolimatta sinulla on oikeus kannella eduskunnan oikeusasiamiehelle ja aluehallintovirastolle.

Ohjaajat ohjaavat sinua tässä prosessissa ja saat heiltä aluehallintoviraston, sosiaaliasiamiehen ja laillisuusvalvojen yhteystiedot. Jokaisella Rubiin ohjaajalla on velvollisuus kertoa sinulle oikeuksistasi ja tuettava sinun oikeudessaan tehdä ilmoitus saamastaan kohtelusta tai hakea muutosta häntä koskeviin päätöksiin. Jokaisen rajoitustoimenpiteen kohdalla sinulle selvitetään oikeutesi muutoksen hakuun, mikäli sellainen on rajoitustoimenpiteen osalta mahdollinen. Sinulla on aina oikeus tehdä kantelu, eikä kukaan saa vähätellä tai estää sitä. Sinua tulee kuulla ja toivottavasti pystyt kääntymään tilanteen tullen esimerkiksi omaohjaajien, sosiaalityöntekijän, valvontaviranomaisen tai muiden sinulle tärkeiden ammattilaisten puoleen.

Kuva 2. Rajoitustoimenpiteen jälkeen

4. Suunnitelman laadinta, päivittäminen ja yksikön asiakkaiden tiedottaminen

Rubiinissa hyvää kohtelua- suunnitelmaa käydään sinun kanssasi läpi tulovaiheessa ja saat mahdollisuuden osallistua sen tekemiseen. Suunnitelmaa arvioida ja tarkistetaan vuosittain tai tarvittaessa useammin sinun kanssasi.

Rubiinissa hyvää kohtelua- suunnitelman tuotoksena toimii tämä työkirja, joka käydään sinun kanssasi läpi. Lisäksi yksikössämme seinälle on luotu Onnistumisen puu, mihin keräämme yhteisesti arjessa onnistumisia.

Hyvän kohtelun suunnitelman päivitys:

Paikka ja aika: Nokiolla

2.2.2026

Hyväksyjä: Miia Nippala toiminnanjohtaja